

Tuusulan kunta

Lausunnon keskeinen sisältö tiivistettynä	Vastine
Tuusulan kunta yhtyy KUUMA-kuntien lausuntoesitykseen.	KUUMA-kuntien lausunnon osalta vastine esitetään kyseisen lausunnon yhteydessä.
<p>Tuusulan kunta yhtyy KUUMA-kuntien lausuntoesityksen näkemykseen siitä, että taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeen ulkopuolelle tulee voida asemakaavoittaa tehokasta pientalovaltaista asutusta olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen tukeutuen. Tässä tilanteessa kehityksen esteeksi eivät saa tulla yleiset suunnittelumääräykset ns. valkoisella alueella. Maakuntakaavan täytyy tukea MAL 2019 suunnitelman toteuttamisedellytyksiä mukaan lukien suunnitelman ensisijaiset kehittämisvyöhykkeet. Maakuntakaavan selostusta tulee täydentää nyt esitettyä tarkemmalla tulkintaohjeella taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeen ja ns. valkoisen alueen yleisten määräysten osalta. KUUMA-kunnissa valkoisella alueella on useita taajamia, joiden paikallista kehittämistä maakuntakaava ei saa estää. Lisäksi tulee esittää suuntaviivoja, missä kulkee ero paikallisesti ja seudullisesti merkittävän asuin- ja työpaikkarakentamisen välillä esim. suhteessa kunnan kokoon ja väestökasvuun.</p>	Kaavaselostusta täydennetään kaavan tulkinnan osalta.
Tuusulan lausunto on huomioitu laajentamalla taajamatoimintojen kehittämisvyöhykettä Riihikallioon. Tuusulan näkemyksen mukaan vyöhykettä tulee edelleen laajentaa länteen Lahelan alueelle hyväksytyin MAL 2019 - suunnitelman mukaisen ensisijaisen kehittämisvyöhykkeen laajuudelta.	On perusteltua laajentaa taajamatoimintojen kehittämisvyöhykettä Lahelan alueelle.
Taajamatoimintojen kehittämisvyöhykettä tulee laajentaa myös seudullisesti merkittävälle työpaikka- alueelle Sulassa. Sulan alueelle rakentuu huomattavasti työpaikkojen kerrosneliöitä, myös Tuusulan itäväylän etelä-kaakkoispuolelle, joka on maakuntakaavaehdotuksessa valkoista aluetta. Myös Vantaa on yleiskaavaluonnoksessaan merkinnyt työpaikka- aluetta Vantaan kaupungin puolelle Sulaan ja Tuusulan itäväylään tukeutuen.	Vaihemaakuntakaavaehdotus on linjassa MAL 2019 -suunnitelman kanssa. Kaavaehdotuksessa osoitettujen taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeiden rajauksissa on huomioitu olemassa oleva yhdyskuntarakenne, kestävä liikunnan edellytykset sekä IPM-analyysin tuloksia. Taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeen kaltaista merkintää ei ole merkinnän luonteesta johtuen perusteltua ulottaa Sulan kaltaiselle alueelle.
Lentokentän pohjoispuoli, Focus- alue on merkitty kohdemerkinnöin. Tuusulan kunta näkee, että lentokenttäkaupungin tulee olla mahdollista kehittyä paitsi etelä- myös pohjoispuoleltaan. Focus- alueelle on mahdollista	Merkitään tiedoksi.

sijoittaa toimintoja, jotka tukevat maakunnan ja koko valtakunnan tasolla tärkeimmän lentoaseman toimintaa.	
Tuusula toistaa kaavaluonnoksesta lausumansa: Kehä IV on erittäin tarpeellinen uusi tiehanke ja tärkeä Keski-Uudenmaan logistiikan poikittaisyhteys, jota tulee edistää rinnan Järvenpää-Nurmijärvi - poikittaisyhteyden kanssa. Kehä IV -väylään tukeutuvan alueen asemakaavoitus on Tuusulassa vireillä ja Tuusula painottaa, että väylän toteutus voi olla käynnissä vaiheittain jo ennen vuotta 2030, kuten MAL 2019 -suunnitelmassakin on linjattu. Kehä IV-yhteys on elintärkeä myös suunnitellulle Helsinki-Tallinna-tunnelin rahtiterminaalille, jonka sijoittumista Tuusula kuntansa alueelle kannattaa. Tallinna-tunnelin suunnittelun edetessä tulee Tuusulan kunta ottaa mukaan suunnittelutyöhön jo varhaisessa vaiheessa.	Merkitään tiedoksi.
Hyrylän itäinen ohikulkutie tulee lisätä kaavaan. Väylä on seudullisesti tärkeä ja sen merkitys tulee vielä korostumaan Rykmentinpuiston keskustan ja Hyrylän keskustan yhdistymisen ja rakentumisen sekä yleisemmin Tuusulanjärven itäpuolisten taajama-alueiden kehittymisen myötä.	Helsingin seudun vaihemaakuntakaavassa väylät on osoitettu MAL2019-suunnitelman ja Liikenneviraston laatiman Helsingin seudun tieverkon luokitus- ja palvelutasotavoitteet -selvityksen 2018 mukaisesti. Selvityksessä on Hyrylän itäinen ohikulkutie huomioitu kaupunkimaisena kehitettävänä tietä katujaksona. Kyseistä tietä ei ole perusteltua osoittaa kaavakartalla.
Kulomäentien merkitseminen seudullisesti merkittävänä tienä on Tuusulan kunnan näkemyksen mukainen.	Merkitään tiedoksi.
Tuusula toistaa Lentoradasta ja Ristikydöstä lausumansa: Lentorata tulee suunnitella ja toteuttaa myös taajamajunaliikennettä ja pääkaupunkiseudun paikallisliikennettä palvelevana ratana. Uudelle radalle tulee toteuttaa asema Hyrylään ja rata tulee linjata sitovana merkintänä siten, että se kulkee Uusimaa-kaavassa Hyrylän kautta. Lentorata tulee linjata Hyrylän jälkeen siten, että se yhtyy pää- ja oikorataan Ristikydössä, jonne on mahdollista toteuttaa uusi merkittävä vaihtoasema ja taajamarakennetta maakuntakaavan tavoitevuoden jälkeen. Näin merkittävien infrapanostusten osalta tulee ennakoita tulevaisuuden tarpeita maakuntakaavan tavoitevuotta pidemmälle.	Lentorata on ensisijaisesti nopean kaukoliikenteen rata, joka yhdistää Helsinki-Vantaan lentoaseman valtakunnan raideverkkoon. Sitä ei suunnitella taajamajuna- ja paikallisliikennettä palvelevaksi. Kaukoliikenteen toimintavarmuuden vuoksi radalle ei tule liikennettä, joka pysähtyisi muilla kuin kaukoliikenteen asemilla eli lentoasemalla ja Pasilassa. Rata on linjattu tämän mukaisesti mahdollisimman lyhyenä. Vaihemaakuntakaavoissa ei esitetä asemia.
Focus-alueen seudullisen vähittäiskaupan suuryksikkömerkinnän osalta Tuusula toistaa lausumansa. Koska Focus-alue rajautuu Suomen suurimpaan ja tärkeimpään lentoasemaan sekä viikkaiden liikenneväylien solmukohtaan, tulee tätä sijaintitekijää pystyä hyödyntämään alueen kaupallisen konseptin suunnittelussa. Focus-alueella toiminnan tulee tukeutua lentokentän ja erityisesti matkustajaliikenteen avaamiin mahdollisuuksiin, mutta vastavuoroisesti alueen kehittämisen tulee tukea lentoaseman kilpailukykyä ja palvelutarjontaa. Alue on myös liikenteellisen	Helsingin seudun vaihemaakuntakaavaehdotuksessa on huomioitu Focus-alueen seudullinen merkitys.

<p>sijaintinsa ja erilaisten tavaraliikenteen lentokenttäintegraatiomahdollisuuksien puolesta otollinen erilaisten varastomyymälä- ja verkkokauppakonseptien kehittämiseen, joissa logistiikka on keskiössä. Maakuntakaavan tulee edistää ja mahdollistaa näiden uudenlaisten ja kehittyvien kaupan konseptien sekä liiketoimintamallien syntyminen.</p>	
<p>Maa- aineiden ottoalueen kohdemerkinnän lisäystä pidetään hyvänä. Mutta Kiilan kiertotalousalueen merkinnän muuttuminen aluevarauksesta kohdemerkinnäksi antaa kuvan alueen merkityksen ja laajuuden supistumisesta, jota Tuusula ei näe oikeasuuntaisena muutoksena.</p>	<p>Kiertotalouden ja jätehuollon alueet osoitetaan kohdemerkinnällä lukuun ottamatta Ämmässuon aluetta. Kiilan alue kuten kaikki muut vaihemaakuntakaavoissa osoitetut kiertotalouden ja jätehuollon alueet ovat maakunnallisesti merkittäviä. Kohdemerkintä ei ota kantaa yksittäisen kohteen laajuuteen. Kohdemerkinnän sijainti ja alueellinen laajuus tarkentuvat yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa.</p>
<p>Tuusulan kunta yhtyy KUUMA- kuntien näkemykseen luonnonsuojelualueista: suojelualueiden osoittamisen tulee perustua yhtenäisiin kriteereihin koko kaavan alueella ja lisäksi tulee varmistua, että kaavassa osoitetut suojelukohteet ovat todella maakunnallisia ja että niiden rajaukset koskevat vain maakunnallisesti arvokkaita kohteita. Tämä korostuu etenkin suojelualueen sijaitessa hyvin saavutettavalla alueella, jonka maankäyttöä maakuntakaavan tavoitteiden mukaan tulee tiivistää. Esimerkki tällaisesta kohteesta on Tuusulassa aseman läheisyydessä Jokelan suojelualue rataan rajautuen.</p>	<p>Kaavan laadinnassa käytetään yhtenäisiä koko Uudenmaan kattavia kriteerejä suojelualueiden osoittamiseen. Merkintää käytetään luontokohteille, jotka ovat vähintään maakunnallisesti arvokkaita ja soveltuvat toteutettavaksi luonnonsuojelulain mukaisella menettelyllä. Maakunnallisten luontoarvojen selvittämisessä on painotettu maankäytön muutosalueita. Jokelan Palojoen metsän suojelualue merkinnän rajauksesta on neuvoteltu Tuusulan kunnan ja Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa. Alueen rajausta on perusteltua tarkentaa pienemmäksi toteuttamisedellytyksiin liittyen.</p>
<p>Jokelan Temmonmäen-Lepokallion virkistysalue on jokelalaisille tärkeä ulkoilualue, mutta Tuusulan kunta ei näe kohdetta seudullisesti merkittävänä. Alue on turvattu virkistyskäyttöön Jokelan osayleiskaavassa ja vireillä olevassa Tuusulan yleiskaava 2040:ssä. Aluetta ei uhkaa rakentaminen. Kohde tulee poistaa Helsingin seudun vaihemaakuntakaavasta.</p>	<p>Temmonmäki - Lepokallio virkistysalue on osoitettu voimassa olevassa Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavassa. Virkistysalueverkoston monipuolisuuden ja maakunnallisen merkityksen arvioimiseksi laadittiin viisiportainen luokitus, joka jakaa alueet lähivirkistysalueisiin, ulkoilupuistoihin, ulkoilualueisiin, retkeilyalueisiin ja vaellusalueisiin. Kaikki muut paitsi lähivirkistysalueet katsottiin lukeutuvan maakunnallisesti merkittäviin kohteisiin. Temmonmäki – Lepokallio kuuluu tämän luokituksen mukaan ulkoilupuistoihin ja siksi alue on osoitettu maakuntakaavassa.</p> <p>Temmonmäki - Lepokallio virkistysalue on tärkeä osa maakunnallista virkistysalueverkostoa. Maakunnallinen merkittävyys perustuu luokituksessa mm. etäisyyteen taajamasta, alueen kokoon ja alueen potentiaaliseen käyttäjämäärään. Maakunnallisen merkittävyyden lisäksi arvioitiin virkistysalueiden alueellista tasapainoa ja riittävyttä. Jokelan taajaman lähelle ei ole osoitettu muita maakunnallisia virkistysalueita. Kun lisäksi otetaan huomioon virkistysalueen suurehko koko (84 hehtaaria) ja hyvä saavutettavuus Jokelan taajama-alueelta ja muista pääradan varren</p>

	<p>taajamista, ei virkistysalueen poistamiselle Helsingin seudun vaihemaakuntakaavaehdotuksesta ole perusteita.</p>
<p>Ristikytöön on lisätty voimassa olevassa maakuntakaavassakin esitetty poikittainen viheryhteys. Yhteyden toteuttaminen on haastavaa moottoritien, oiko- ja pääradan vuoksi.</p>	<p>Uudenmaan liitossa on Ristikydön alueelle osoitetun poikittaisen virkistysyhteystarpeen toteuttamisen haastavuus tunnistettu. Väylärakenteiden korjausten ja uudistamisen yhteydessä voidaan yhteyden toimivuutta parantaa. Maakuntakaavan ohjaavuus yhteyden kehittämisen kannalta on perusteltu, etenkin kun maakuntakaavan tavoitevuosi on 2050. Yhteystarpeen ekologinen ja myös virkistykellinen merkitys on tärkeä, koska se yhdistää ekosysteemipalveluiden tarjonnan kannalta merkittävän Tuomalansuon virkistys- ja suojelualueen Sipoon puolen laajaan ekologiseen käytävään.</p>
<p>Yleisten suunnittelumääräysten mukaan yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon Helsingin seudun viherkehän kokonaisuuden kehittäminen. Viheryhteydet ovat yli kuntarajojen jatkuvia eli seudullisia. Näin ollen niiden suunnittelu ei voi jäädä kunnan yksityiskohtaisemman suunnittelun varaan, vaan maakuntakaavan viheryhteysmerkinnän ja sen sijainnin tulee perustua yhteisesti hyväksytyyn useiden kuntien suunnitelmaan. Tällaista suunnitelmaa ei kuitenkaan ole tehty, joten Helsingin seudun viherkehän merkinnät tulee poistaa.</p>	<p>Vaihemaakuntakaavaehdotuksessa esitetyt viheryhteydet perustuvat riittäviin ja ajantasaisiin selvityksiin. Kaavassa osoitetuilla viheryhteystarpeilla on aina vähintään seudullinen merkitys, joten niiden osoittaminen on perusteltua. Maakuntakaavaratkaisu ei edellytä viheryhteyksien kuntien hyväksymää suunnitelmaa, vaan asia voidaan ja tulee ratkaista maakuntakaavoituksen yhteydessä ylikunnallisina ja seudullisina maankäyttökysymyksinä maakuntakaavalle annetun tehtävän mukaisesti.</p> <p>Helsingin seudun vaihemaakuntakaavassa viherkehää ei osoiteta yhtenäisenä alueena tai merkintänä. Viherkehän kokonaisuus muodostuu useista eri merkintöjen muodostamasta kokonaisuudesta: suojelu- ja virkistysalueista, virkistyskäytön kohdealueista, viheryhteystarpeista sekä kulttuuriympäristöistä. Maankäyttö- ja rakennuslaki velvoittaa kuntia ottamaan kaavoituksessaan kyseiset ja muut maakuntakaavan merkinnät huomioon. Yleisessä suunnittelumääräyksessä todettu viherkehän kokonaisuuden kehittäminen ei tuo olennaisesti uutta suunnitteluvaihtoehtoa kunnalle. Viherkehän osoittaminen maakuntakaavassa antaa edellytyksiä kuntien väliselle yhteistyölle ja yksittäisen kunnan sisäisen viherrakenteen kehittämiselle. Viherkehän kokonaisuus on osoitettu liitekartalla V7, joka on informatiivinen, ei oikeusvaikutteinen. Liitekartan esittäminen osana kaava-aineistoa on perusteltua kaavakokonaisuuden tulkinnan kannalta.</p>
<p>Tuusula KUUMA- kuntien lausunnossa esitetyn tavoin näkee, että kaavakartan kaikki merkinnät tulee olla luettavissa valitulla mittakaavatasolla. Esimerkiksi merkittävien kulttuuriympäristöjen kohdemerkinnällä esitettävien alueiden pinta- alan ylärajaa tulee nostaa. Merkinnät eivät saa jäädä toisten merkintöjen alle, esimerkiksi Jokelan</p>	<p>Kulttuuriympäristömerkintöjä koskevaa esittämistapaa muokataan siten, että kaikki seutujen vaihemaakuntakaavoissa alle 100 ha kulttuuriympäristöalueet, jotka ovat laajemman ja yhtenäisen kulttuuriympäristöjä osoittavan ominaisuusrasterimerkinnän ulkopuolella, osoitetaan kohdemerkinnällä. Siten osoitetaan Jokelan tiilitehdas, Kilaavolan tila ja Hyrylän kasarmialue kulttuuriympäristöjen kohdemerkinnällä.</p>

<p>tiilitehdas sekä Klaavolan tila ja Hyrylän kasarmialue eivät erotu kaavakartalta.</p>	
<p>Tuusula kiinnittää huomiota liitekarttojen sisältöön ja selitteisiin. Esimerkiksi selite liitekartalla L2 –joukkoliikenne on vajavainen kartan sisältöön verrattuna. Ovatko esimerkiksi laivaväylät tai Tallinna-tunnelin tavaraterminaalista lähtevä pintaratayhteys Hanko- radalle joukkoliikenteen osia?</p>	<p>On perusteltua poistaa liitekartasta L2 merkinnät, jotka eivät liity joukkoliikenteeseen.</p>
<p>Uusimaa- kaava 2050:een on lisättävä myös Finest Bay Area - rautatietunnelin mukainen linjaus, jonka suunniteltu reitti kulkee Tallinnasta Espoon Otaniemen kautta Helsinki-Vantaan lentokentällä tai Otaniemestä Pasilan kautta Helsinki-Vantaan lentokentälle.</p>	<p>Helsingin seudun vaihemaakuntakaavaehdotuksessa esitetty Tallinna-tunnelin ohjeellinen linjaus perustuu sekä voimassaolevaan maakuntakaavaan että Helsingin ja Tallinnan välisen kiinteän yhteyden esiselvitykseen, jossa todettiin tunnelin suurimpien taloudellisten ja kasvua tuottavien hyötyjen muodostuvan Helsingin ja Tallinnan työssäkäyntialueiden yhteen kytkeytymisestä. Esiselvityksessä todettiin työmatkojen matka-ajalla olevan tässä ensisijainen merkitys, joten linjauksen tulee kulkea Helsingin rautatieaseman, Pasilan aseman ja Helsinki-Vantaan lentoaseman kautta. Näin linjaus kytkeytyy sekä seudulliseen että valtakunnalliseen liikennejärjestelmään.</p> <p>Linjausta ja siihen liittyviä vaikutustenarviointeja tarkennettiin Suomen ja Viron valtioiden, asianomaisten maakuntien sekä kaupunkien yhteisessä, EU-rahoitteisessa FinEst Link -selvityksessä. Aiemman esiselvityksen, FinEst Linkin selvityksen sekä voimassaolevan maakuntakaavan pohjalta Helsingin kautta kulkeva linjaus tuotiin uuteen, laadittavana olevaan Helsingin seudun vaihemaakuntakaavaan, joka on nyt ehdotusvaiheessa.</p> <p>Kaavaehdotuksessa osoitettu Helsingin kautta kulkeva linjaus kulkee edellä mainittujen valtakunnallisten ja seudullisten liikenneverkon risteyskohtien kautta ja mahdollistaa matkustajien siirtymisen eri liikennevälineisiin. Tälle linjaukselle on myös kuntakaavoituksellinen valmius.</p> <p>Muut kaavaluonnoksessa esitetyt linjausvaihtoehdot eivät kytkeydy riittävän hyvin Suomen valtakunnalliseen liikennejärjestelmään, niistä ei ole riittävän kattavia selvityksiä, eivätkä ne tue samalla tavalla Helsingin ja Tallinnan välistä kaksoiskaupunkikehitystä.</p> <p>Helsingin seudun vaihemaakuntakaavaehdotuksessa esitetty linjaus tarkentuu jatkosuunnittelussa.</p> <p>Helsingin seudun vaihemaakuntakaavan prosessissa on Tallinna-tunnelille osoitettu kolme linjausvaihtoehtoa jo luonnosvaiheessa syksyllä 2018 kannanottojen saamiseksi eri vaihtoehtoista. Luonnoksen palautteiden ja</p>

	<p>taustaselvitysten pohjalta maakuntahallitus päätti ainoastaan Helsingin linjauksen osoittamisesta kaavaehdotuksessa alkuvuonna 2019.</p> <p>Koska maakuntakaava on jo ehdotusvaiheessa ja kaava on ehdotuksena ollut jo lausunnoilla, tarkoittaisi muiden linjausvaihtoehtojen palauttaminen kaavaan sitä, että kaavaehdotuksesta pitäisi pyytää uudelleen lausunnot, laatia niihin vastineet ja järjestää uudelleen toinen viranomaisneuvottelu. Tämä on merkittävä aikatauluriski useille hankkeille. On myös huomattava, että kaikkien maakuntakaavaehdotukseen sisältyvien linjausvaihtoehtojen tulee perustua MRL 9 §:n ja MRA 1 §:n mukaisiin selvityksiin.</p>
--	--

Toimenpiteet: Täydennetään kaavaselistusta kaavan tulkinnan osalta, laajennetaan taajamatoimintojen kehittämisvyöhykettä Lahelan alueelle, muutetaan Jokelan Palojoen metsän suojelualuemerkinnän rajausta pienemmäksi, osoitetaan kohdemerkinnällä alle 100 ha kulttuuriympäristöalueet, jotka ovat laajemman ja yhtenäisen kulttuuriympäristöjä osoittavan ominaisuusrasterimerkinnän ulkopuolella, ja siten osoitetaan Jokelan tiilitehdas, Klaavolan tila ja Hyrylän kasarmialue kulttuuriympäristöjen kohdemerkinnällä, poistetaan liitekartasta L2 merkinnät, jotka eivät liity joukkoliikenteeseen.

Päätösesitys: Hallitus päättää hyväksyä lausuntoa koskevan vastineen.